

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

908

~~.....~~

Курский

1892

2004

1-54

ՊԻՉԻ ԻՆՎԱՅԱ ԿԷԹԻՐՄԷ

ԼԱՔԻՆ

ՇԷՐԻՐՏԷՆ ԳՈՒՐԹԱՐ

71

مصافی آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن سویه اولنه رق طبع اولنشد

معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک ۱۴ رجب ۳۰۸ و ۱ شباط ۳۰۷
تاریخی و ۱۰۳۲ نومرولی رخصتنامه سیله طبع ونئمر اولنشد

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ՄԱՐԹՊԱՆ Ի Գ. ՊԱՂՏԱՏԻՍԱՆ

Սուրբան Համաճ Գասկի Կօ. 14.

1892

79342

«ՊԻՋԻ ԻՂՎԱՅԱ ԿԵԹԻՐՄԷ»

ԼԱՔԻՆ ՊԻՋԻ ՇԷՐԻՐՏԷՆ ԳՈՒՐԹԱՐ»

Մատամ Կրէյ գրգը Տէյգիյէ խիթապէն, «Պիգիմ պու կիւնքի օգուտըղըմըզ Փըզրանըն իւք իպարէսինտէ պաշըճա լուղէթ հանկըս տըր», տէյիւ սու"ալ էթտիյինտէ,

Տէյգի ճէվապէն «Չանն էտէրիմ, էղւ- ղէթի տիր, վալիտէ» տէտի:

Վալիտէսի, «էվլէթ, էոյլէ տիր, լաքին իղվա իլէ թէճրիպէ արասընտա օլան Փարգա տիգգաթ էթմէլիսին: Յակ. 1. 13տէ մուհարրէր օլտըղը իւզրէ 'Հիչ պիր քիմսէ իղվայա տիւչար օլտըղըն- տա, Ալլահ թարաֆընտան իղվա օլունույօրըմ' տէմէսին. զիրա Ալլահ քէօթիւ շէյլէրլէ նէ իղ- վա օլունուր, նէ տէ քէնտիսի պիրինի իղվա է- աէր': Վէ Վահ. 3. 10տա տախի 'Պէն տախի սէնի զէմին իւզէրինտէ սաքին օլանլարը թէճրիպէ ի- չիւն պիւթիւն տիւնեա իւզէրինէ կէլմէք իւզրէ օլան թէճրիպէ սա'աթընտան հըֆզ էտէրիմ' տէ- յիւ օգուրըզ. լաքին էվլէլքի այէթտէ իղվա լուղէթիլլէ քէօթիւլիւյէ իղվա էթմէք անկլաշը- ւըր իսէ տէ, իքինճի այէթտէքի թէճրիպէ լու- ղէթիւնտէն մէրամ' ալագասը պա'զը վագըթ կիւնահ

(908-42)

1203-87

իլէ օլմայան, սըգընթը վէ մուզայագայը կէօս-
թէրմէք տիր» տէտիրքտէն սօնկրա, «Թովմաս,
անկլայօրմըսըն», տէտիր:

«Եօգ, էյիճէ անկլամայօրմ, թէյգէ, սը-
գընթը վէ մուզայագանըն կիւնահ իլէ նէ՞ ալա-
գասը վար տըր», տէտիրյնտէ, թէյգէսի,

«Նի՞չիւն. պիր ճի՛նէթլէ կիւնահ իլէ 'ալագասը
օլմայան մուզայագա եօգ իսէ տէ, տէմէք իսթէ-
տիրյիմ պու տըր քի պու 'ալագայը պա՛ղէն կէօ-
րիւրիւզ, պա՛ղէն կէօրմէյիզ» տէտիր:

Պու՛նու՛ն իւզէրինէ Պէսի, «Պու տէտիրյին 'ա-
ճէպա տատամ պանա 'իւթիւյէ տօգու՛նմա' տէ-
տիրքտէն սօնկրա, պէնիմ իւթիւյէ տօգու՛նուպէ-
լիմի եագմամ կիպլի՞ մի տիր», տէտիրյնտէ, թէյ-
գէսի,

«Էվլէթ, սէվկիւլիւմ, օ հալտէ չէքտիրյին
աղըր էթտիրյին իթա՛աթսըզըզըն ճէգասը օլաը-
զընա գանմագ սանա կիւճ տէյիլ տիր, լաքին
չօգ տէՓ'ա ատէմլէր էօյլէ աղըրլարա վէ մու-
զայագալարա կիրիֆթար օլուրլար քի, անլէրին
կիւնահ իլէ օլան 'ալագասընը գօլայճա կէօրէ-
մէզլէր: Պիրիսինիզ քի էֆէնտիփիզ անատան
տօզմա քէօրէ չիֆա վէրտիրյնտէ, պու քէօրիւք
մութլագա պիր կիւնահըն նէթիճէսի տիր էֆ-
քեարըյլէ, շակիրտլէր էֆէնտիփիզ Պու՛նու՛ն
քէօր տօզմասընա քիմի՞ն կիւնահ իլէմէսի սէ-
պէպ օլտու՛ տէյիւ սու՛ալ էթտիրլէր: Յրանգլին,
Յիսուս նէ՞ ճէվապ վէրտիր. անըն ճէվապընը Յովն.
9. Յտէ պուլճագսըն», տէմէսի իւզէրինէ,
Յրանգլին ինճիլի աջըպ,

«Յիսուս ճէվապէն՝ Նէ անըն նէ տէ վալիտէյ-
նինին կիւնահ իլէմէսի, Փագաթ Ալլահըն իլէ-
րի անտէ պէյան օլու՛նմասը իչիւն օլտու՛» տէյիւ
օգուտըզընտա, վալիտէսի,

«Էվլէթ, հէմ պու՛նտան մա՛տա պու 'էօմրտէ
պա՛ղէն սուչսըզ պիր ատէմ գապահաթլը պիր
ատէմին եիւզիւնտէն րէնճիտէյէ տիւչար օլուր:
Սէն քիւչիւք իքէն, Տէյգի, պիր քիւչիւք տա-
տան վար իտի քի կիւզէլ, մաղլու՛մ վէ քեամիլ
պիր գըզ իտի իսէ տէ, անճագ պիրիճիք խըսըմը
օլարագ պիր 'ամուճասը օլուպ, օ տա պիւթիւն
պիւթիւն ֆէնա պիր ատէմ օլմաղլէ զէվալլը գըզ-
ճըզագը հիչ րահաթ պրագմաղ իտի: Պու ատէմ
սայքի տա՛իմա էվիմիզին էթրաֆընը տօլաչըր վէ
ղավղա վէ նիզա՛ չըգարըրմ տէյէրէք գըզը գօր-
գուտուր, վէ պիւթիւն փարասընը էլինտէն ալըր
իտի քի, նիհայէթ չու ատէմին էլինտէն գուր-
թուլու՛ն տէյիւ գըզը Գանտա տիրարընա կէօն-
տէրտիրք: Աէվալլը չօճուգ, քէնտիսինէ սահապէթ
էտէճէք պապասը եա անասը օլմատըզընտան նէ՛
գատար էզիյէթ չէքէր իտի, վէ պիզտէն՝ պա-
լուտուս, Տէյգի, սէնտէն այրըմագ անա նէ
պէօյիւք թէճրիպէ իտի: Լաքին կէօրիւյօրսըն քի
պու չօճուզըն չէքտիրյի սալա քէնտիր կիւնահընըն
նէթիճէսի տէյիլ իտի իսէ տէ, երնէ օլ սը-
գընթըլա տիւչար օլմու՛չ իտի. տէյիլ՞ մի»,
տէտիր:

Պէսի «Էվլէթ, թէյգէ», տէյիպ ա՛հ չէ-
քէրէք, «Սմմա սէվիլիւլլէ թէյգէմ, պու հալ ա-
ճընճագ պիր հալ տըր: Ալլահ պու գըզըն սը-

գընթըսընը խաֆիֆլէտէ՞մէզ մի իտի», տէտլյին-տէ, թէյգէսի ճէվապէն,

«Շիւսկնէսիզ խաֆիֆլէտէ պիւր իտի, չօճուղըմ, լաքին ագտէմճէ տէտլյիմիզ իւզրէ Անըն եօլլարը պիզիմ եօլլարըմըզ օլմատըը կիպի պիզիմքի կիպի տախի տէյիլ տիր, զիրա Ալլահըն պիրինճի մագսէ-տի պու 'էօմրտէ պիզէ գօլայլըզ վէրահաթ վէրմէք օլմայըպ, տիւն էօյրէնտլյիմիզ իւզրէ Անըն իրատէ-թի պիզիմ մուգատտէս օլմամըզ իտլյինի խաթ-րընա կէթի՞րմէյօր մը սըն: Պիզ պու հագիգաթը ունուտուր իսէք տէ, Ալլահ ասլա ունութմազ. վէ չօգ տէֆ'ա պիզի իզթիրապա տիւչար էտէր, վէ եա թէճըրիպէ օլունմամըզա միւսա'ատէ էտէր իսէ, պունտան Անըն մէրամը պաչգա պիր շէյ օլմայըպ անճագ բուհանիճէ տահա գուվվէթլի օլմամըզ, վէ մուհապպէթիմիզին արթմասը վէ քէն-տինէ օլան ի'թիմատըմըզն իզտլյատ պուլմասը տըր: Թուվասա, պաշընը սալլայարագ տէտլյիմ սէօզիւն տօղրու օլտըղընա շիւսկնէ էտէր կիպի կէօրիւնիւյօրսըն, լաքին կէչէն կիւն ճամը թօփըն իլէ գըրտըղընտա տիգգաթլը օլմաղը էօյրէնէսին տէյիւ վալիտէն ճամըն փարասընը սէնտէն ալտըղը իչիւն վալիտէնի շիմտի ա՞զ մը սէվէրսին» տէտի:

«Նի՛ջիւն. խայըր, թէյգէմ, լաքին էվվէլա վալիտէմին էօյլէ էթմէսի պանա պիրազ սէրթճէ կէօրիւնտիւ» տէտլյինտէ, թէյգէսի,

«Պէլքի էօյլէ կէօրիւնտիւ, լաքին էօյլէ էտիպ տէ սէնի տիգգաթսըզըգտան սագընտըրմասը սէնին հանգգընտա տահա խայրը օլտըղընը շիմտի կէօրմէյօր մը սըն», տէտի:

«Ահ, էվվէթ, թէյգէմ, նասըլ կէօրմէյօ-րըմ», տէյիպ պիրազ տիւչիւնտիւքտէն սօնկ-րա «Ալլահըն տախի պիզիմ իլէ էօյլէ մու'ա-մէլէ էթտլյինի տա'իմա ունուտույօրըմ», տէմէ-սի իւզէրինէ, թէյգէսի ճէվապէն,

«Գօրգարըմքի, սէվիւլիւլմ, պիզտէն չօգլարը պունու ունութմաղա փէք մէյյալտըր. պունտան մա'տա չօգլարը տա սէն վալիտէնէ կիւվէնտլյին կիպի Ալլահֆէտէրիմիզէ կիւվէնմէյի էյիճէ պիլմէ-յիպ, հալլէրքէնտիլէրէ ֆէնա կէօրիւնտիւյիւնտէ, պու Անըն մէրհամէթինէ վէ 'ատալէթինէ գարը տըր տէրլէր. պէօյլէ տէմէսէլէր պիլէ, Փիքիր-լէրինտէն էօյլէ կէչիրրիւր, վէ տիւչար օլտըգ-լարը էլէմ ու իզթիրապ քէնտիլէրինի շէֆգաթ վէ մուհապպէթլէ տօլու պիր Փէսէրին գուճա-ղընա աթմալարընա սէպէպ օլաճագ եէրինէ, պիր թագըմ ֆէնա տույղուլարա եէր վէրէրէք, Ալ-լահտան ուզագլաշըրլար» տէտի:

Տէյգի «Պու տիվանէլիք տիր, վալիտէ», տէտի:

Վալիտէսի տախի, «էվվէթ, պէօյլէ րա-հաթ պիր հալտէ պու խուտուստա սէօյլէշիր ի-քէն, պիզէ էօյլէ կէօրիւնիւր իսէ տէ, կէրչէք-տէն իզթիրապա տիւչար օլտըղըմըզտա, պուն-լարըն արգասընտա պիր Փէտէրին գուվվէթլի էլի վէ մուհապպէթլէ տօլու եիւրէյի պուլուն-տըղընը, վէ հէր շէյին խայրըմըզ մուճիպ օ-լաճաղը հագիգաթընը ունութմաղա մէյյալ իզ: Վէ պու կիւնքի օգուտըղըմըզ գըթ'ատա տիլէ-տլյիմիզ շէյ չու եա'նի, պիզէ վագը' օլան թէճ-րիպէլէրի ֆէնայա իսթի'մալ էթմէքտէն հըֆզ

օլունմամըզ խուսուսը իսէ տէ , պիւթիւն մո'նասը պու օլմայրպ պէլքի տէ էն մուհիմ մո'նասը պու տէյիլ տիր : Սիգտէն պիրիսի Քիթապը Մուգատատէտէ գիքը օլունան վէ Ալլահըն իրատէթիինի իմրա էթմէք մէրամըյլէ չօգ բէնճիտէլէրէ վէ հաթթա պիրիճիք օլընը Ալլահ իշիւն վէրմէյէ հազըր պուլունան պիր տտէմ պիլի'ր մի» , տէտի :

Ճրանգլին «Ջանն էտէրիմ Աբրահամըն քէնտի պիրիճիք օլընը գուրպան սունմաղա հազըր պուլունմասընը տէմէք իսթէյօրսըն» , տէտի :

Վէ վալիտէսի , «Աբրահամ թէճրիպէ օլունտըգտա իսահակը թագտիմ էյլէտի վէ կէօրիւյօրսընըզքի անըն Ալլահ օլան իմանը էօյլէ գուվլէթիլի իտի քի պէօյլէ պիր թէճրիպէյէ տայանտը» տէտի :

«Լաքին վալիտէ» , տէտի Տէյգի , «Տու'ա ի Բապպանիտէ տէնիլէն շէյ շէրիտէն իղվա օլունմամամըզ տէյի'լ մի տիր» :

Վալիտէսի , «Էվլէթ , էօյլէ տիր , վէ էկէր սիգտէն պիրի Տու'ա ի Բապպանիտէ Պիզի իղվայա կէթիրմէ' տէյիւ էթտիյիմիղ նիյազ իլէ 'նէ տէ Քէնտիսի պիրինի իղվա էտէր' քէլամը տրասընտա օլան զահիրի միւպակէնէթի կէօրմիւշ իսէ , թէ'աճճիւպ էթմէմ» , տէտիյինտէ ,

Ճրանգլին «Էվլէթ , վալիտէ , էկէր 'նէ տէ Քէնտիսի պիրինի իղվա էտէր' տէյիւ օգուտըղմըզ քէլամ տօգրու իսէ , էա Պիզի իղվայա կէթիրմէ' տէյիւ էթտիյիմիղ տու'անըն մա'նասը նէ' տիր տէյիւ պէն սու'ալ էտէճէք իտիմ» , տէտի :

Պունուն իւզէրինէ վալիտէսի «Ճրանգլին , զանն էտէրիմ քի հէր նէ գատար Ալլահ գուտ-

տուս օլուպ շէրը իշլէմէք իշիւն պիզի տալա իղվայա կէթիրմէզ իսէ տէ , տիւնեատա կիւնահ պուլունմասընա միւսա'ատէ էթմիւշ օլմալլէ , օլտու'այը պէլքի շու թարգտա , էա'նի Պիզի պրագմա քի կիւնահ իշլէմէք իշիւն իղվայա տիւշէլիմ' տէյիւ օգուսագ անըն մա'նասը տահա գօլայ անկլաշըլըր» , տէտիյինտէ ,

Թովմաս գալքըպ «Թէյգէ , տիւնեատա կիւնահ պուլունմասը պիզիմ էլէմ վէ իզթիրապա տիւշար օլմամըզտան տահա Փէնա պիր շէյ տիր . պու նա'սըլ օլա պիլի» , տէյիւ սու'ալ էտինճէ , թէյգէսի ճէվապէն ,

«Էվլէթ , Թովմաս , պէն տախի հէման էօյլէ տէյէճէք իտիմ իսէ տէ , պու տիւնեանըն Սահիպի պէնիմ Փէտէրիմ Ալլահ օլտըղընը պիտիյիմօտէն , վէ Օ ապա էանկըլը պիր շէյ էթմէտիյինտէն , ինանըրմ քի պէնիմ անկլամաղա գատիր օլմատըղմ պիր հիքմէթիլի սէպէպէ մէպնի Ալլահ տիւնեատա շէրը պուլունմասընա միւսա'ատէ էթմիւշ տիր : Վէ պիլիսին քի տիւնեատա հիջ պիր քիմէնին հաթթա էն զիյատէ օգու'ալ տէմէրին պիլէ էյիճէ իզահ էտէմէտիյի պիր չօգ շէյլէր պուլունուր : Նի'շիւն պա'զըլար զէնկին պա'զըլար Փագիր , պա'զըլար գուվլէթիլի պա'զըլար զա'իՓ տիրէր . նի'շիւն չօգ տէՓ'ա քէօթիւ առէմլէր սա'ատէթիլի պիր հալտէ կէօրիւնտիւքլէրինտէ էյի առէմլէր սա'ատէթիլի հալտէն մահրում կէօրիւնիւրլէր : Պու մէս'էլլէլէր տինէ միւթէ'ալըզ խուսուսըր տէյիլ : Պունլար' պիզ Ալլահա իման էթսէք էթմէսէք , սըրը տըր : Լա-

քին խոստուսիլէ տիգագաթընըզը ճէլայ էթմէք
 իսթէտիյիմ նօգթա շուրասը տըր քի , պու գա-
 րանըզ մէս''էլէլէր իւզէրինէ էփ էյի նուր պախշ
 էտէն քիթապ անճագ Բիթապը Մուգատտէս տիր ,
 վէ պու սըրրլար հագգընտա պիր ճիւզ'ի մա'-
 լիւմաթ էտինմէնին եօլը անճագ Բիթապը Մու-
 գատտէսին անքեամընը թէֆթիշ էթմէքլէ պու-
 լունապիրիւր Պաշգա վագըթ պու խոստուստա պէլքի
 տահա ուզուն սէօյլէյէպիրիւրիզ . մէսէլա զէնկին
 իլէ Փագիր մէս''էլէսինին էլէ ալտըղըմըզտա կէօ-
 րիւյօրըզ քի էֆէնտիմիզ Պիր քիմէնին 'էօմրիւ
 էմվալընըն չօղալմասընա մէնութ տէյիլ տիր' ,
 (Ղուկ . 12 . 15) տէյիւ պույուրմըլ տըր , եա'նի
 պիզէ էն էհէմիլյէթլի կէօրիւնէն շէյլէր 'ինտ
 Ալլահ օ տէրէճէ էհէմիլյէթլի օլմայըպ , պիզի
 հագիգաթէն սա'ատէթլի գըլան հալ տախի' թէ-
 'այյիւշիւմիւզ իչիւն էլէրիմիզլէ չալըշըպ տա
 'Պուլունտըղըմ հալտէ գանա'աթ էթմէյի էօյ-
 րէնտիմ' (Փիլիփ . 4 . 11) տէմէյէ հագըր օլան պիր
 րուհա մալիք պուլունմամըլ տըր : Լաքին շիմոի
 շէրր իշլէմէյէ իլվա օլունմամըլ խոստուսընա
 կէլէլիմ . պէն անըն նէ տէմէք օլտըղընը էյիճէ
 անկլամագ իսէմ տէ , շէրրէ միւսա'ատէ օլուն-
 մասընըն հիշ տէյիլ իսէ պիր սէպէպինի թէ-
 սավլուր էտէպիրիւրիմ : Պիրիսինիզ քի պէն էվ-
 տէ պիր թագըմ օղանլար իչինտէ պիրիճիք
 գըզ իտիմ , վէ հէր նէ գատար անլէրին ճիւմ-
 լէսի չօգ խոստուսլարտա պանա խօշ մու'ամէլէ
 էտէրլէր իտի իսէ տէ , աթէշի պիր չօճուգ օլ-
 տըղըմտան պա'զէն պէնի գըզտըրմագ իչիւն պա-

նա զահմէթ վէրիւլէր իտի , պէն տէ սապր էտէմէզ
 իտիմ : Տօղրուսու «Աթէշ փարչասը» իսմինի ալտը-
 ղըմա թէ'անճիւպ էթմէմ . վէ տա'իմա 'էկէր շու-
 օղանլար օլմասա իտի չօգ էյի պիր չօճուգ օլուր
 իտիմ' տէր իտիմ : Շիմոի , թոլմաս , նէ՞ զանն
 էտէրսին , հա'նկըսը հագիզի էյիլիք տիր , պէօյլէ
 պիր էլիլէթէ սապր վէ խօշնուտի իլէ տայան-
 մա'գ մը , եօգսա ճանընը սըգաճագ վէ տարըլ-
 տաճագ պիր սէպէպ եօգ իքէն խօշ մէշրէպ պու-
 լունմագ մը» , տէտի :

Թոլմաս «Երկպէսիզ էվվէլքի էյի տիր , թէյ-
 զէ» տէտի :

Տրանգլին իսէ , «Վալիտէ» , տէյիպ լագըր-
 տըյա գարըշարագ «Կէչէն ագչամ 'ամուճամ ձօրճ
 Պիրիսի պէօյիւք Փամիլեատան օլուպ տա չօ-
 ճուգլըղընտա գարընտաշարընտան էլիլէթ շէք-
 մէք էյի պիր շէյ տիր' տէտիյի պու տէյիլ մի ,
 տէտիյինտէ , վալիտէսի կիւլէրէք ,

«էվվէթ , թամմ պու տըր , վէ պէն էօյլէ օլտը-
 ղընը քեամիլէն թաստիգ էտէր իսէմ տէ , զանն
 էտէրիմքի Պէսի քիւշիւք չօճուգլար արասընտա
 պուլունուպ օյունճագլարընը անլէրէ վէրմէք վէ
 քէնտիւնտէն պէօյիւք օլան չօճուգլարըն էմրինէ
 իթա'աթ էթմէք խօշ պիր հալ տէյիլ տիր տէյիւ
 տիւշիւնմէքտէ տիր» , տէյիւնէ ,

Պէսի , «Ա'հ թէյգէ , նէտէն պիրտին» ,
 տէտի :

Թէյգէսի , «Չիւնքի սէվիլիւլիւ Պէսի , պէն
 տախի չօգ տէֆ'ա թամմ էօյլէ տիւշիւնմիւշիւմ .
 վէ պունտան կէօրիւրսինիւզ քի էն էյի շէյլէր

էն խօս շէյլէր օլմատըղը էսքի հագիգաթը մէյ-տանէ չըգար», տէտի :

Պուենուն իւզէրինէ Տէյզի «Ամնա վալիտէ, է-կէր իղվա էյի պիր շէյ իսէ, եա Պիզի իղվայա կէթիրմէ՛ տէյիւ նի՞չիւն տու՛ա էտէյօրըզ» տէ-տիյինտէ, վալիտէսի կիւլէր պիր եիւզլէ,

«Էվվէթ, Տէյզի, տէտիյին տօղրու տըր, պէն պունու քէնտինիզ անկլայասընըզ տէյու չալըշտըմ իսէ տէ, շիմտի տիգգաթ էթմէլիսինիզ քի Յրանգ-լինի կիւճիւլէ տիւշիւրէն այէթին ալթընտա, ա-տէմին անճագ հէվա ու հէվէսինէ վէ արզուլարընա մէյտան վէրտիյինտէ իղվա օլուենուպ Ֆէսատա տիւշտիւլէ պէյան օլուենմը տըր : Պու իսէ աչըզ սէօյլէյէրէք իղվատան միւթէ՛՛ էսսիր օլմագ ասըլ պիզտէն ասըլը տէմէք տիր : իղվա օլուենագ՝ իղ-վատան եէնիլմէք վէ տիւշմէք գատար գօրգաճագ շէյ տէյիւ տիր : Լաքին պիզի Փէնալըգ իշլէմէյէ գըլաղուզլայաճագընը պիւտիյիմիզ շէյլէրտէն տա-՛՛րմա գաչըյօր մը իզ, տէ պանա», տէտիյինտէ,

Թովմաս, «Ահ, խայր, թէյզէ, տէրսլէր պիթ-մէզտէն քիւթիւպլանէյէ կիթմէմէլի իմ տէյիւ պիւլը իքէն, տա՛՛րմա կիթմէք իսթէրիմ», տէտի :

Տէյզի տախի, «Վալիտէ, հէրնէ գատար ճուճ-՛ա էրթէսի կիւնլէրի իւսթիւմիւ պաշըմը տիքիպ պիթիրմէյինճէ նագշ իշլէրինէ պաշլամամամը պա-նա սէօյլէմիշ իսէն տէ, էքսէրիյա անլէրի էվվէլա ետիմագ իսթ էյօրըմ», տէտի :

Պուենուն իւզէրինէ Մատամկրէյ, «Էվվէթ, շիմտի սիզ պանա նէ տէմէք իսթէտիյիմէ տա՛՛ր իքի կիւ-զէլ էօրնէք վէրտինիզ, վէ ումարըմ քի Յրանգլինին

թօփը վէ Պէսինին գուգլալարը հագգընտա տախի էօյլէ տէնիլէպիւլըր : զիրա պու շէյլէրին ճիւմլէսի քէնտիլիքլէրինտէ զարարօղը շէյլէր իսէ տէ, վա-զիՖէմիզի իճրա էթմէքտէն պիզի մէն՛ էթտիյի հալտէ իղվա օլա պիւլըլէր : Պիր տէ, Թովմաս, քիւթիւպ խանէնին եանընտա տօլաշըպ պիր եան-տան իչէրի պագարագ, «Չօճուգլարըն ըաՓընտան շու եէնի քիթապը ալսա իտիմ նէ էյի օլուր իտի՛, տէյիւ տիւշիւնտիւլէնտէ, իղվայա գարշը գօմագ հալինտէ՞ միսին», տէտի :

Թովմաս ճէվապէն, «Խայր, թէյզէմ, օ հալտէ սայքի մութլագա օլքիթապը ալաճագըմ վէ տէրս-լէրիմի տախի ունուտաճագըմ», տէտի :

Էթէտէն Յրանգլին, «Վալիտէ, շիմտի կէօ-րիւյօրըմ քի պիզ իղվայա գարշը գօմագ, վէ իղվայա կէթիրիլմէքտէն սագընմագ իչիւն տու՛ա էտիյօրըզ», տէտի :

Վալիտէսի, «Էվվէթ, թամմ էօյլէ տիր : վէ Տու՛ա ի Րապպանինին հէր ՛իպարէսինտէ օլտըղը կիպի, լուղէթլէրտէ իք պիր նագարտա կէօրիւլ տիւլէնտէն չօգ գլիյատէ մա՛նա վար տըր» տէտի :

Օլ վագըթ Յրանգլին, «Էօյլէ իսէ, վալիտէ, պու տու՛այը էթտիյիմիզտէ հագիգաթէն իղվա-տան սագընմամը՞ մը ըճճա էտիյօրըզ,» տէտի :

Շիւպհէսիզ, իղվատան սագընմամըղը, վէ իղ-վանըն պիզի մաղըուպ էտէն հալլէրինէ կէթի-րիլմէմէմիզի ըճճա էտէրիզ : Պուենար պէօյիւք սէօլէր իսէ տէ, պանա կէլըր քի սէն անլէրին նէ տէմէք օլտըղընը անկլայօրսըն, տէյիլ՞մի» տէտի :

Թովմաս, «Կէչէն հաֆթա վագը՛ օլան շէյտէն

անկլատրըման կէօրէ տէյտպիլիւրիմ քի անլէրին մա'նասընը անկլայօրմ: Պիլիբոսինիզ քի վալիտէմ էալընըզ շէհրէ կիթմէմի իսթէմէզլիսէ տէ, ճում 'ա կիւնիւ խօճամըզ պէնի քեաղըտճըյա կէօնտէրտի, վէ կէրի կէլիւր իքէն պա'ղը պէօյիւք օղլանլարա րասթ կէլտիմ քի, անլէր պէնի Ըսքօթըն տիւքքեանընա կէօթիւրտիւլէր», տէտի:

Մատամ կրէյ, «Ըսքօթըն տիւքքեանը, շէքէրճի տիւքքեանը տըր, տէյիլ մի», տէտի: Թովմաս, «Էվվէթ թէյզէ, վէ օ տիւքքեանա կիթտիյիմտէ շիւպհէսիզ օլանճա փարամը օրատա թէլէֆ էթտիմ», տէյիպ տուրսուղընտա, թէյզէսի անը աճըյարագ,

«Վագա'ա պէօյլէ էթմէմէլի իտիյինի պիլիւր իտին», տէտի:

Թովմաս տախի, «Էվվէթ, վալիտէմ պուենու էթտիյիմի իսթէմէտիյինի պիլիւր իտիմ լաքին...» շէքինէրէք, «Պէնի իղվատան հըֆզ էթսին տէյիւ հագիգաթէն Ալլահա րէճա էթմիլ իտիմ», տէտի:

Պուենու իւզէրինէ թէյզէսի, «Էօյլէ իսէ, Թովմաս, պու եանկլըլ օլտըղընը պիլէրէք էթտիյին շէյին գապահաթը սէմավի Փէտէրինի'ն մի տիր», տէտի:

Թովմաս խէճիլ օլարագ «Ա'հ, թէյզէ, պու գապահաթ շիւպհէսիզ Անըն տէյիլ տիր» տէտի: «Էօյլէ իսէ քիմի'ն տիր»:

«Չանն էտէրիմ քի գապահաթ հագիգաթէն պէնիմ իսէ տէ, էյիճէ անկլամայօրմ» տէտի: Պուենու իւզէրինէ թէյզէսի,

«Փէք էյի, ֆարզ էտէլիմ քի տիւքքեանըն գա-

փուսընա եէթիշտիյինտէ իղվայա եագլաճագտա իտիյինի զիքը էտէրէք, օլ իղվատան հըֆզ օլուենման իչիւն տու'ա էթմիլ օլայըտըն, հաթթա իչէրի կիրտիքտէն սօնկրա պիլէ շէրիրտէն գուրթուլման իչիւն հագիգաթէն Ալլահա րէճա էթմիլ օլայըտըն, տօղրու սէօյլէ, զանն էտէ'ր միսին քի եափտըղըն ֆէնա շէյի էթմիլ օլաճագ իտին» տէտի:

«Նայըր, թէյզէմ, զանն էթմէմ, լաքին սապահլայըն 'Պիզի իղվայա կէթիւմէ' տէյիւ տու'ա էթտիքտէն սօնկրա անը պիւթիւն պիւթիւն ունութտըմ», տէտի:

Թէյզէսի «Էվվէթ սէվկիւլիւմ, պէն տէ էօյլէ զանն էթտիմ, անը ճիւմլէմիզտէ չօգ տէֆ'ա էտէրիւ, վէ պիլիւրսին քի էֆէնտիմիզ տախի չօգ իշթիյագլէ շակիրտլէրինէ 'Իղվայա տիւլմէմէք իչիւն ույանըզ տուրուպ տու'ա էյլէյինիզ', տէյիւ պույուրմուշ տըր: Պու էմրէ շակիրտլէրին նէ գատար միւհթաճ օլտըղընը Պետրոսըն տիւշտիւրիւ իղվատան փէք աշիքեար կէօրիւրիւզ: Տէյզի, Մատթէոս ինճիլիինին 26 ընճը պապ 31 ինճի վէ 33-35 ինճի այէթլէրինի օգու», տէտի:

Վէ Տէյզի քիթապը ալըպ «0 զէման Յիսուս անլէրէ տէտի քի' պու կէճէ ճիւմլէնիզ պէնիմ հագգըմոտ սիւրչէճէքսինիզ, զիրա' Չօպանը վուրաճաղըմ, վէ սիւրիւնիւն գօյուենլարը տաղըլաճագ տըր' տէյիւ եաղըլմը տըր: Վէ Պետրոս անա ճէվապէն' էկէր ճիւմլէսի սէնին հագգընտա սիւրչսէլէր պիլէ, պէն ապա սիւրչմէյէճէյիմ' տէտի: Յիսուս անա' Հագիգաթէն սանա տէրիմ

քի՛ պու կէճէ խօրօս էօթմէզտէն էվվէլ, սէն պէնի իւչ քէրրէ ինքեար էտէճէքսին՝ տէտի։ Պետրոս անա՛ էկէր պանա սէնին իլէ էօլմէք ւազըմ կէլէ պիլէ, սէնի ասլա ինքեար էթմէմ՝ տէտի։ քէզալիք շահիրտլէրին ճիւմլէսի պուճու տէտիլէր», տէյիւ օգուտըղընտա,

Մատամ կրէյ «Պետրոսըն պու իՓատէսինտէն ույանըգ տուրմագ քէնտինէ Փարզ իտլյինի հիսա էթտիյի անկլաշըլը՞ մը», տէտի։

Պուճաճէվապէն Տէյզի, «Խայըր վալիտէմ, պաշգալար նէ օլտալար տա քէնտիսինին էմին պիր հալտէ պուլունտըղընա Պետրոսըն շիւպհէսի եօգ իտի», տէտի։

«Իմտի, Պէսի, սէօյլէ պագալըմ պիրագ սօնկիրա նէ՞ վագը՞ օլտու»։

Պէսի եավաշճա, «Ահ թէյզէ, Պէն օ ատէմի թանըմամ տէյէրէք եէմինլէ ինքեար էթտի», տէտի։

Թէյզէսի «Օ պու հալէ նա՞սըլ տիւշտիւ։ Պիլիբսինիզ քի Պետրոս էֆէնտիսինի հագիգաթէն սէվէր իտի վէ Սէնին իչիւն ճանըմը Փէտա էտէրիմ՝ (Յովհ. 13. 37) տէտլյինտէ եիւրէքտէն սէօյլէտի։ ւաքին անըն պու ճիւմլէ շէյլէրի ուճու թմասընա, վէ պաշգա պիրիսի եափտըղընտա պիրտէն պիրէ 'Գորգագլըգ տըր՝ տէյէրէք թահգիր էտէճէյի շէյի էթմէսինէ սէպէպ օլան իղվա նի՞ իտի», տէտի։

Յրանգլին «Աճէպա Յիսուսըն շահիրտլէրինտէն իտլյի մա՛լիւմ օլտըղընտա քէնտիսինի տախի թուժարլար տէյիւ գօրգտըղընտա՞ն մը իլէրի կէտի», տէտի։

«Պէլքի, ւաքին Խէլասքեարըմըզըն իւզէրինէ հիւճում էթտիքլէրինտէ Պետրոսըն գըլըճը շէքիպ Անը հիմայէ էթմէյէ գալըզմասընտան, գօրգմուշ օլտըղը չօգ ի՞թ իմալ տէյիլ տիր զանն էտէրիմ քի ասըլ կիւճիւք շուճտա իտի պիլիբսինիզ քի Յիսուս եալանճը փէյղամպէր վէ ալտատըճը տէյիւ իթթիհամ օլունմագտա օլուպ, Պետրոսը տախի Անըն շահիրտլէրինտէն պիրիսի զանն էտէն քիմսէլէր իսէ, անը գօրգուտարագ քէնտիսի տախի էօյլէ պիր քիմսէ տիր տէյիւ անը իթթիհամ էթտիքլէրինտէ, Պետրոս Յիսուս կիպի միւթթէհիմ պիրիսինին շահիրտի օլմաղը քէնտիսինէ 'այըպ սայտը, վէ պէլքի տէ Յիսուսըն հագիգաթէն Իպն Ուլլահ իտլյինէ շիւպհէլէնտի։ Զէվալը Պետրոս, էկէր Տու՛ա ի Բապպանիտէ 'Պիզի իղվայա կէթիրմէ՛ տէյիւ օլան քէլամ մուճէպինճէ տու՛ա էթմիլ շուա իտի, չօգ կիւճաշարտան վէ էլէմլէրտէն ազատ օլուր իտի», տէտի։

Յրանգլին իսէ, «Վալիտէ նի՞չիւն 'Զէվալը Պետրոս՝ տէյօրսըն, էն էյի Տօսթը բէնճիտէյէ տիւշմիւշ տէյիւ անտէն եիւզ շէվիրմէք զանն էտէրիմ քի Փէնա պիր շէյ տիր», տէտի։

«Ահ Յրանգլին, Պետրոս տախի էթտիյինին Փէնա պիր շէյ օլտըղընը անկլատը, վէ հալինի օլտըղը կիպի կէօրտիւյիւնտէ, տէր՛ագապ աճը աճը աղլատը։ Պիլիբսինիզ քի էֆէնտիմիզ էօլիւլէրտէն գըյամ էթտիքտէն սօնկիրա 'Պէնի սէվէ՞ր մի սին՝ տէյիւ սու՛ալ էթտիյինտէ, Պետրոս զայէթ միւթէվազը՝ պիր սուրէթտէ։ Սէն հէր շէյի պիրիբսին՝, եա՛նի էթտիյիմ խաթայը վէ 'Սէնի

սէվտոյիմի սէն պիւրիսին՝ տէտի. վէ էֆէնտի-
միզէ տօղրու օլան անըն պու մուհապպէթինտէն
տօլայը պէն սնա 'զէվալը' տէտիմ. էթ-
տիյի խաթանըն միււրհազասընտան պիւէ նէֆրէթ
էտէճէյինի պիւրիմ. վէ էֆէնտիմիզին շակիրտ-
լէրինտէն պիւրիսի օլտըղընը անճագ պիր տէֆ'ա
ինքեար էթմէտիյինի պիւրիսինիզ. էվվէլա 'նէ
սէօյլէտիյինի պիւլմէմ վէ անկլամամ' տէյէրէք
իքթիֆա էթտի իսէ տէ, իքինճի տէֆ'ա 'Պէն
օ ատէմի թանըմամ' տէյէրէք եէմինլէ թէքրար
ինքեար էթտի. վէ իւչիւնճիւ տէֆ'ասընտա 'Օլ
ատէմի թանըմամ' տէյէրէք, պէտ տու'ա վէ
եէմին էթմէյէ պաշլատը' տէյիւ մուհարրէր տիր.
Սչիքեար տըր քի հէր տէֆ'ա ինքեար էթտիյին-
տէ էվվէլքինտէն տահա զիյատէ ֆէնայա տօղրու
իւլէրի կիտիպ. 'Հալիմ վէ գալպէն միւթէվազը'
օլան՝ Յիսուսըն շակիրտի Պետրոս էօվքէլի վէ շա-
մաթաճը պիրիսի կիպի 'Ալլահըն իսմինի պիհուտէ
եէրէ զիքը' էտէրէք եալան սէօյլէտի. նէ՞ զանն
էտէրսինիզ, նա՞սըլ օլտու տա Պետրոս էֆէնտի-
սինին թա'լիմաթընը վէ մուհապպէթինի պէօյլէ
պիւսպիւթիւն ունութտը», տէտի:

Յրանգլին «Վալիտէ, Պետրոսըն պու իղվայա
տիււլմէսի քէնտինէ կիւվէնմէսինտէ՞ն մի իւլէրի
կէլտի», տէյիւ սու'ալ էթտիյինտէ,

Մատամ կրէյ, «Չանն էտէրիմ պիրազ օնտան իւլէրի
կէլտի. զիրա քէնտինէ կիւվէնմէմէք էթմէտի. եա'-
նի քէնտիսինի տօղրու օլանը էթմէյէ օլ գատար
գոււվէթլի վէ մուգթէտիր զանն էթտի քի իղվայա
տիււլմէմէք իչիւն ույանըգ օլմանըն վէ շէրիրտէն

1203-87

գուլթոււմագ իչիւն տու'ա էթմէնին լիւզումընը,
խաթրտան չըգարտը, էթտիյի խաթա քէնտի
գա'իֆլիյինի ունութմասընտան, վէ իղվայա զալէ-
պէ էտիպ շէրիրտէն գուլթոււլպիւմէսի իչիւն
քէնտիսինտէն զիյատէ գուտրէթլի պիր Չաթա
միւհթաճ օլտըղընը ֆէհմ էթմէմէսինտէն իւլէրի
կէլտի», տէտի:

Օլ վագըթ Տէյգի, «էօյլէ իսէ վալիտէ, Րապպ
Յիսուսըն 'Պիզի շէրիրտէն գուլթար' տէյիւ տու'ա
էթմէյի պիզէ էօյրէթմէսինտէն մագսէտ, պիզիմ
քէնտիմիզի գուլթարմաղա գոււվէթիմիզ օլմա-
տըղը մը տըր», տէտի:

«Թամմ էօյլէ տիր, սէվիլիւլիւ չօճուղըմ. զանն
էտէրիմ քի ճիւմէնիզ տէ էյի գարարլար վէր-
միշ վէ անլէրի պօզմուշսընըգ», տէտի:

Պունուն իւզէրինէ չօճուղարըն ճիւմէսի
պիրտէն, «Ահ էվվէթ, չօգ վագըթ», տէտիւլէր:

Մատամ կրէյ տախի «Պիզտէն չօգլարը ազ չօգ
պէօյլէ էթմիշիզ տիր: Ղայէթ գոււվէթլի պիր
տիււլմէնիմիզ օլուպ պիզի իղվա էթմէյէ տա'իմա
հազըր օլարագ հէր էյի շէյէ գարըը կէլիր: Վէ
վէրտիյիմիզ էյի գարարլարը պօզմամըղըն սէ-
պէպի, իղվատան քէնտի քէնտիմիզի գուլթար-
մաղա չալըճմամըգ, վէ իղվայա գարըը գօմագ ի-
չիւն միւհթաճ օլտըղըմըգ գոււվէթ հագիգա-
թէն վէ անճագ Ալլահտան կէլիր իտիյինի ու-
նութմամըգ տըր: Պու մատտէյէ միւնասէպէթի
օլուպ էֆէնտիմիզին իսմլէրինտէն պիրիսի օլան
իսմի քի՞մ զիքը էտէպիւր», տէտի:

Պէսի, «Խէլասքեա՞ր, իսմինի մի տէմէք իս-

Թէրսին, Թէյգէ, պէն պու իամի զիքը էտէր ի- սէմ տէ, նէրէտէ պուլունտըղընը պիլմէմ», տէտի:

Թէյգէսի տախի «Սէնին կիպի քիւչիւք պիր գըզ իչիւն սալթօլ իամի զիքը էտէպիլմէք տէ էփէյի պիր շէյ տիր», տէտի:

Էթթէտէն Ֆրանգլին «Անըն եէրինի պուլտըմ, վալիտէ, Բօմալըլարա եագըլմըշ օլան րիսալէնին 11ինճի Պապ ՉՅընճը այէթինտէ պէօյլէ եազըլ- մըշ տըր, Շէօյլէ քի պիւթիւն իսրայէլ խէլաս պուլաճագ տըր, նիթէքիմ՝ Սիօնտան խէլաս- քեար կէլիպ՝ Յակոբտան Փըսգը տէֆ՝ էտէճէք տիր», տէյիւ օգուտու:

Վալիտէսի տախի «Էվվէթ, Ֆրանգլին, վէ իչա՛եանըն 35ինճի պապ 10ընճը այէթինտէ տախի՝ վէ Բապպըն խէլաս էյլէտիյի քիմսէլէր ըիճ՝աթ էտիպ, թէրէննիւմլէ Սիօն» կէլէճէքլէր. վէ պաշարընտա մէսէրրէթ ի էպէտիյէ օլաճագ՝, տէյիւ մուհարրէր տիր:

«Բապպ Յիսուս կիւնահըմըղըն պէհտաընը էտա էթմէք իչիւն, պիր Փիտիյէ մագամընտա տիւն- եայա կէլտի, պուլնտան մա՛տտա Բուհ իւլ Գուտ- սը վասըթասըյլէ քէնտինէ իթիմտա էտէնլէրի կիւնահա տիւլմէքտէն հըֆը էտէրէք անլէրի շէրիրտէն գուրթարան խէլասքեար օլաճագ: Պօ- զոս րէսուլ պու հագիգաթը էօյլէ տէրինճէ հիսս էթմիշ իտի քի, չօգ սէնէլէր պիր խրիսթիյան կիպի եաշատըգտան սօնկրա՝ Պանս գուլվէթ վէ- րէն Քրիստոս իլէ հէր շէյէ մուգթէտիր իմ՝ (Փիլիպ. 4. 13) տէյիւ պույուրտու: Քէնտի գուլ-

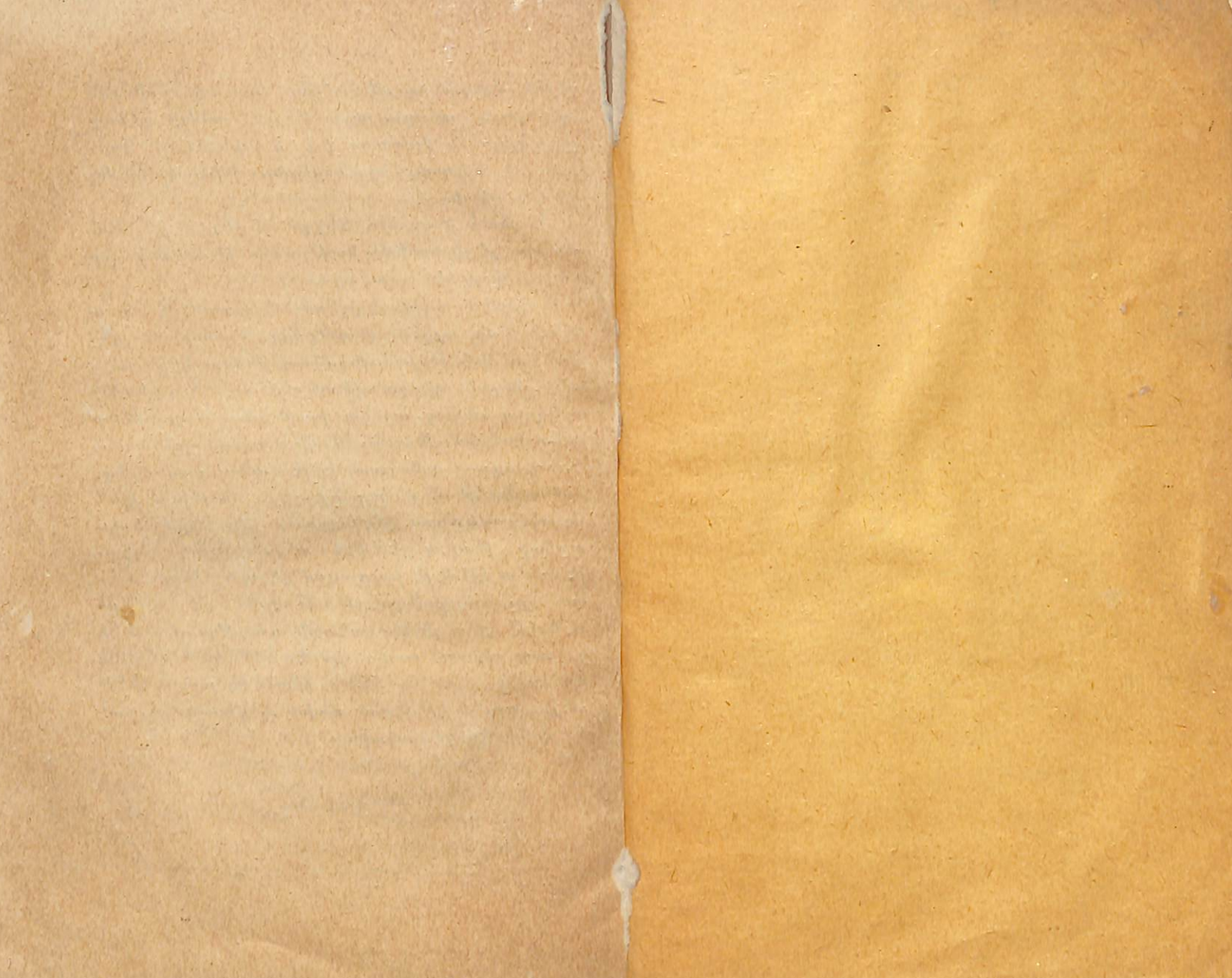
վէթի վասըթասըյլէ տէյիլ, անճագ Քրիստոս իլէ օլուպ, պաշգա պիր եէրտէ տախի քէնտի զա՛իֆլիյինն Քրիստոս իլէ գուլվէթէ (2 Գօր. 12. 9) թէպտիլ օլունտըղընը իֆատէ էթմիշ տիր», տէտի:

Պուլնուս իւզէրինէ Տէյգի ա՛ն շէքէրէք, «Ամ- մա պու շէյի տա՛իմս խաթըրտա թուլթմագ զօր տըր, վալիտէ», տէտի:

Վալիտէսի տախի «Էօյլէտիր, էվլատըմ, վէ տու՛ա իչիւն մու՛այյէն վագթըմըզ օլմասընըն պիր Փա՛իտէսի ինթիյաճըմըզ խաթըրմըզ կէթիլմէք տիր. ֆիլան պիր սա՛աթտա տու՛ա էթմէք քեաֆի օլմայըզ անճագ պուլնու խաթըրտա սագլամանը րէճա էտէրիմ: Թոլմաս կիպի սապահլայըն տու՛ա էտիպ ագշամ օլմագտան էվվէլ ունուտապիլիրիզ, ամմա միւհթամ օլտըղմըզ շէյ պիւթիւն կիւն Ալլահ հագգընտա թէֆէքքիւր վէ Անըն եար- տըմընը թալէպ էթմէք տիր: Իշթէ պէօյ- լէ տու՛ա էթմէյէ չալըլալըմ վէ պու կիպի պիր տու՛այը գալլիմիզտէ թուլթալըմ. վէ Ալլահըն նէֆրէթ էթտիյի կիւնահտան գուրթուլմագ նէ գատար զիյատէ արգու էթսէք, Պիճի ԻՂՎԱՅԱ կէթիՐՄէ, ԼԱՔԻՆ Պիճի ՇէֆիՐՏէՆ ԳՈՒՐԹԱՐ տէյիւ տու՛ա էթմէքտէ տախի օլ գատար զիյատէ իլէրի կիտէրիզ», տէտի:

67 - 28 July
54 - " "

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623352

